

Zalecenia Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju dotyczące rozliczenia podatku od towarów i usług (VAT) w przypadku udzielania wsparcia finansowego w ramach projektów Europejskiego Funduszu Społecznego

Zalecenia mają zastosowanie do:

- **zawartych i realizowanych umów o dofinansowanie;**
- **umów o dofinansowanie, które zostaną zawarte w związku z naborami ogłoszonymi przed i po dacie wydania Zaleceń,**

o ile kryteria wyboru projektów nie regulowały kwestii podatku od towarów i usług VAT (dalej: podatku VAT) we wskazanym w Zaleceniach zakresie.

I. WSTĘP

W RPO w ramach PI 8i, PI 8iii, PI 8v i PI 9v, a także w PO WER w ramach PI 8ii oraz PI 8v realizowane są projekty w zakresie wsparcia finansowego na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w formie bezzwrotnej lub wsparcia pomostowego, jak również projekty, w których przewidziano refundację dla pracodawcy kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy.

Niniejsze *Zalecenia* zostały opracowane w celu zapewnienia jednolitych rozwiązań w zakresie przyznawania z EFS oraz rozliczania wsparcia bezzwrotnego (też kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy oraz wsparcia pomostowego), tak aby zapewnić kwalifikowalność wydatków, w szczególności uniknąć podwójnego finansowania wydatków.

**II. PROJEKTY POZAKONKURSOWE POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY
(PI 8I ORAZ PI 8II)**

Do projektów powiatowych urzędów pracy (PUP) mają zastosowanie *Wytyczne w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020*. Te projekty są w całości prefinansowane ze środków Funduszu Pracy (FP), przeznaczonych w roku budżetowym na realizację

przez samorządy powiatowe programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej.

PUP realizując projekty współfinansowane ze środków EFS i prefinansowane w całości z FP są obowiązane do stosowania ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r.

o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

II.1. DOTACJE NA ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

1. Na podstawie art. 46 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, PUP może przyznać bezrobotnemu lub poszukującemu pracy jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, na założenie spółdzielni socjalnej lub przystąpienie do niej po jej założeniu.
2. Wsparcie w postaci środków na podjęcie działalności gospodarczej udzielane jest zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 lipca 2017 r. *w sprawie dokonywania ze środków Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej*, zgodnie z którym dotacja dofinansowywana jest na podstawie umowy zawartej przez starostę (PUP) z osobą bezrobotną, określającej warunki jej wydatkowania i rozliczenia.
3. W związku z tym, że rozliczenie środków dokonywane jest na podstawie dokumentów źródłowych wskazujących na występowanie podatku VAT, na mocy § 8 ust. 2 pkt 5 ww. rozporządzenia osoba bezrobotna zobowiązana jest do zwrotu równowartości odliczonego lub zwróconego, zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. *o podatku od towarów i usług*, podatku VAT naliczonego dotyczącego zakupionych towarów i usług w ramach przyznanego dofinansowania w terminie:
 - a. określonym w umowie o dofinansowanie, nie dłuższym jednak niż 90 dni od dnia złożenia deklaracji podatkowej dotyczącej podatku od towarów i usług, w której wykazano kwotę podatku naliczonego z tego tytułu – w przypadku gdy z deklaracji za dany okres rozliczeniowy wynika kwota podatku podlegająca wpłacie do urzędu skarbowego lub kwota do przeniesienia na następny okres rozliczeniowy,
 - b. 30 dni od dnia dokonania przez urząd skarbowy zwrotu podatku na rzecz bezrobotnego, absolwenta CIS, absolwenta KIS lub opiekuna – w przypadku gdy z deklaracji podatkowej dotyczącej podatku od towarów i

usług, w której wykazano kwotę podatku naliczonego z tego tytułu, za dany okres rozliczeniowy wynika kwota do zwrotu.

4. Zgodnie z § 9 ust. 5 ww. rozporządzenia, *starosta w trakcie trwania umowy o dofinansowanie dokonuje oceny prawidłowości wykonania umowy, w szczególności poprzez weryfikację spełnienia warunku, o którym mowa w § 8 ust. 2 pkt 1.* Na PUP spoczywa więc obowiązek weryfikacji, czy § 8 ust. 2 pkt 5 ww. rozporządzenia został spełniony.
5. Instytucja Pośrednicząca na podstawie umowy o dofinansowanie projektu zobowiązuje PUP (beneficjenta), aby uczestnik projektu, który otrzymał dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej, złożył oświadczenie potwierdzające brak odzyskania równowartości podatku VAT od zakupionych towarów i usług w ramach przyznanego dofinansowania, w przypadku gdy zwrot podatku VAT nie został przez niego dokonany. Oświadczenie to powinno być składane po upływie 12 miesięcy od rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej przez uczestnika projektu. Wzór oświadczenia stanowi załącznik 1a do niniejszych Zaleceń.
6. Odzyskany przez uczestnika podatek VAT pomniejsza wydatki kwalifikowalne w projekcie związane z dofinansowaniem działalności gospodarczej.

II.2. REFUNDACJA PRACODAWCY WYPOSAŻENIA LUB DOPOSAŻENIA STANOWISKA PRACY

7. Na podstawie art. 46 ust. 1 pkt 1 lub 1a ww. ustawy, PUP może zrefundować pracodawcy (podmiotowi wskazanemu w ustawie) koszty wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego.
8. Wsparcie, o którym mowa w pkt 7, udzielane jest zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 lipca 2017 r. *w sprawie dokonywania ze środków Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej*, zgodnie z którym refundacja dokonywana jest na podstawie umowy zawartej przez starostę (PUP) z pracodawcą, określającej warunki jej wydatkowania i rozliczenia.
9. W związku z tym, że rozliczenie środków dokonywane jest na podstawie dokumentów źródłowych wskazujących na występowanie podatku VAT, na mocy § 4 ust. 3 pkt 5 ww. rozporządzenia, pracodawca zobowiązany jest do zwrotu

równowartości odliczonego lub zwróconego, zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, podatku naliczonego dotyczącego zakupionych towarów i usług w ramach przyznanej refundacji w terminie:

- a. określonym w umowie o refundację, nie dłuższym jednak niż 90 dni od dnia złożenia deklaracji podatkowej dotyczącej podatku od towarów i usług, w której wykazano kwotę podatku naliczonego z tego tytułu – w przypadku gdy z deklaracji za dany okres rozliczeniowy wynika kwota podatku podlegająca wpłacie do urzędu skarbowego lub kwota do przeniesienia na następny okres rozliczeniowy,
- b. 30 dni od dnia dokonania przez urząd skarbowy zwrotu podatku na rzecz pracodawcy – w przypadku gdy z deklaracji podatkowej dotyczącej podatku od towarów i usług, w której wykazano kwotę podatku naliczonego z tego tytułu, za dany okres rozliczeniowy wynika kwota do zwrotu.

10. Zgodnie z § 5 ust. 6 ww. rozporządzenia, *starosta w trakcie trwania umowy o refundację (...) dokonuje oceny prawidłowości wykonania umowy (...)*. Na PUP spoczywa więc obowiązek weryfikacji, czy § 4 ust. 3 pkt 5 ww. rozporządzenia został spełniony.

11. Instytucja Pośrednicząca na podstawie umowy o dofinansowanie projektu zobowiązuje PUP (beneficjenta), aby pracodawca, który otrzymał refundację, złożył oświadczenie potwierdzające brak odzyskania równowartości podatku VAT od zakupionych towarów i usług w ramach przyznanej refundacji, w przypadku gdy zwrot podatku VAT nie został przez niego dokonany. Oświadczenie to powinno być składane po upływie 24 miesięcy od dnia zatrudnienia na utworzonym stanowisku pracy. Wzór oświadczenia stanowi załącznik 1b do niniejszych Zaleceń.

12. Odzyskany przez pracodawcę podatek VAT pomniejsza wydatki kwalifikowalne w projekcie związane z refundacją wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.

III. PROJEKTY KONKURSOWE PI 8I, PI 8II I PI 8III REALIZOWANE PRZEZ PODMIOTY INNE NIŻ POWIATOWE URZĘDY PRACY

Do projektów realizowanych przez podmioty inne niż PUP mają zastosowanie *Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020.*

W przypadku projektów konkursowych, w ramach których przyznawane są środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, niżej opisane zasady rozliczania wsparcia dotyczą również wsparcia pomostowego, przy założeniu że jest ono przekazywane jako wsparcie finansowe.

III.1. DOTACJE NA ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

1. Wsparcie dofinansowania działalności gospodarczej przyznawane jest na podstawie wniosku, który obejmuje biznesplan prowadzenia działalności gospodarczej.
2. Biznesplan zawiera w szczególności:
 - a) opis planowanego przedsięwzięcia,
 - b) wysokość łącznej kwoty wnioskowanych środków na rozwój przedsiębiorczości,
 - c) szczegółowe zestawienie towarów i usług, które przewidziane są do zakupu w ramach realizacji biznesplanu wraz ze wskazaniem ich parametrów technicznych lub jakościowych oraz wartości jednostkowej (w kwotach brutto, bez wyszczególniania kwoty podatku VAT).
3. Do biznesplanu wnioskodawca załącza oświadczenie o statusie podatnika VAT, zgodnie z załącznikiem 2 do niniejszych Zaleceń.
4. Środki na podjęcie działalności gospodarczej udziela się na podstawie umowy zawartej pomiędzy beneficjentem i uczestnikiem projektu. Uczestnik projektu przed podpisaniem umowy rejestruje działalność gospodarczą.
5. Po podpisaniu umowy z uczestnikiem następuje wypłata środków:
 - a) w kwocie pełnej, tj. kwocie wskazanej w biznesplanie
 - w przypadku, gdy uczestnik w oświadczeniu, o którym mowa w pkt 3, wskaże, iż nie zamierza zarejestrować się jako podatnik VAT,

- b) w kwocie pomniejszonej¹, tj. kwocie wskazanej w biznesplanie pomniejszonej o iloraz kwoty z biznesplanu i liczby 1,23 (np. kwota z biznesplanu 123 zł/1,23 = 100 zł)
- w przypadku, gdy uczestnik w oświadczeniu, o którym mowa w pkt 3, wskaże, iż zamierza zarejestrować się jako podatnik VAT.
6. Schemat wypłaty dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej w projekcie konkursowym stanowi załącznik nr 3a do niniejszych Zaleceń.
7. Wydatkiem kwalifikowalnym w projekcie jest wypłata środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej na podstawie umowy zawartej pomiędzy beneficjentem i uczestnikiem projektu, z zastrzeżeniem pkt 12.
8. Dzień wypłaty środków jest traktowany jako rozpoczęcie i zakończenie tej formy wsparcia na potrzeby monitorowania danych uczestnika projektu. Jeśli uczestnik nie otrzyma innej formy pomocy (np. wsparcie pomostowe), jest to wówczas również dzień zakończenia przez niego udziału w projekcie.
9. Umowa, o której mowa w pkt 4, powinna zawierać w szczególności zobowiązanie uczestnika projektu do:
- a) prowadzenia działalności gospodarczej przez okres co najmniej 12 miesięcy;
 - b) wydatkowania dotacji zgodnie z zatwierdzonym biznesplanem;
 - c) złożenia rozliczenia otrzymanych środków, o którym mowa w pkt 11, w określonym przez beneficjenta terminie;
 - d) poddania się kontroli beneficjenta i właściwych instytucji w okresie obowiązywania umowy;
 - e) wniesienia zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy;
 - f) zgłoszenia do beneficjenta faktu zarejestrowania się jako podatnik VAT, o ile dotacja została przyznana w kwocie pełnej, i w takim przypadku do zwrotu kwoty stanowiącej różnicę kwoty pełnej i pomniejszonej, w terminie nie dłuższym niż 90 dni od dnia złożenia pierwszej deklaracji podatkowej;
 - g) złożenia oświadczeń, że:
 - i. nie był karany karą zakazu dostępu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach

¹ Pomniejszenie kwoty dotacji wynika z faktu możliwości wystąpienia podwójnego finansowania: uczestnik, któremu dotacja byłaby wypłacana w pełnej kwocie, posiadając status podatnika VAT, mógłby odzyskać ze środków publicznych podatek VAT naliczony od towarów i usług zakupionych w ramach uruchamiania działalności gospodarczej. Kwota pomniejszenia stanowi maksymalną potencjalną kwotę, którą uczestnik mógłby w ten sposób odzyskać.

- publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, dalej „ufp”) i jednocześnie zobowiązuje się do niezwłocznego powiadomienia beneficjenta o zakazach dostępu do środków o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1 i 4 ufp orzeczonych w stosunku do niego w okresie realizacji umowy,
- ii. nie był karany za przestępstwo skarbowe oraz korzysta w pełni z praw publicznych i posiada pełną zdolność do czynności prawnych,
 - iii. nie korzystał lub nie skorzysta równolegle z innych środków publicznych, w tym zwłaszcza ze środków PFRON, Funduszu Pracy oraz środków oferowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, na pokrycie tych samych wydatków związanych z podjęciem oraz prowadzeniem działalności gospodarczej,
 - iv. działalność gospodarcza, na którą otrzymuje środki nie była prowadzona wcześniej przez członka rodziny, z wykorzystaniem zasobów materialnych (pomieszczenia, sprzęt itp.) stanowiących zaplecze dla tej działalności,
 - v. w związku z uzyskaniem wsparcia finansowego na uruchomienie działalności gospodarczej w ramach projektu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, nie zamierza zarejestrować się jako podatnik VAT.
- h) zwrotu, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania od beneficjenta, dofinansowania wraz z odsetkami ustawowymi naliczonymi od dnia otrzymania dofinansowania w przypadku:
- i. wykorzystania otrzymanego dofinansowania niezgodnie z przeznaczeniem,
 - ii. prowadzenia działalności gospodarczej przez okres krótszy niż 12 miesięcy (do okresu prowadzenia działalności gospodarczej zalicza się przerwy w jej prowadzeniu z powodu choroby lub korzystania ze świadczenia rehabilitacyjnego),
 - iii. zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej w okresie pierwszych 12 miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej,
 - iv. niezgłoszenia zmiany statusu podatkowego, o którym mowa w pkt 9 lit. f,
 - v. złożenia niezgodnego z prawdą oświadczeń, zaświadczenia lub informacji wymaganych w umowie.

10. Uczestnik projektu, niezależnie od tego czy zarejestrował się jako podatnik VAT czy nie, może wystąpić do beneficjenta z pisemnym wnioskiem o zmianę biznesplanu, w szczególności w zakresie zestawienia towarów lub usług przewidywanych do zakupu, ich parametrów technicznych lub jakościowych oraz wartości jednostkowych. Zmiana nie wpływa na wysokość udzielonej dotacji.
11. Rozliczenie środków, o którym mowa w pkt 9 lit. c, następuje poprzez złożenie oświadczenia (bez dokumentów księgowych potwierdzających wydatkowanie środków) o dokonaniu zakupów towarów lub usług zgodnie z biznesplanem oraz potwierdzenia prowadzenia działalności gospodarczej przez okres co najmniej 12 miesięcy. W ramach rozliczenia środków uczestnik nie przedkłada faktur lub rachunków na potwierdzenie zakupu towarów i usług zgodnie z biznesplanem, ale fakt dokonania zakupów towarów i usług jest kontrolowany zgodnie pkt 9 lit. d.
12. Zwrot kwoty, o której mowa w pkt 9 lit. f, pomniejsza wydatki kwalifikowalne w projekcie związane z dofinansowaniem działalności gospodarczej.
13. W okresie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej beneficjent ma obowiązek kontrolowania prawidłowości jej prowadzenia (dotyczy każdej działalności rozpoczętej w ramach projektu). Kontroli podlegać powinna przede wszystkim ciągłość prowadzenia działalności gospodarczej przez uczestnika oraz posiadanie, wykorzystanie zakupionych w ramach przekazanych środków sprzętu i wyposażenia. Podczas kontroli nie są weryfikowane faktury lub rachunki na potwierdzenie zakupu towarów i usług zgodnie z biznesplanem.
14. Beneficjent co najmniej raz na kwartał oraz ostatni raz po upływie 12 miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej sprawdza status uczestnika projektu, któremu przyznano dotację w kwocie pełnej, jako podatnika VAT, na Portalu Podatkowym Ministerstwa Finansów <http://www.finanse.mf.gov.pl/web/wp/pp>. Każda weryfikacja statusu uczestnika jako podatnika VAT jest dokumentowana przez beneficjenta.

III.2. REFUNDACJA PRACODAWCY WYPOSAŻENIA LUB DOPOSAŻENIA STANOWISKA PRACY

15. Wniosek pracodawcy o udzielenie refundacji zawiera w szczególności:
 - a) kalkulację wydatków na wyposażenie lub doposażenie poszczególnych stanowisk pracy,

- b) szczegółową specyfikację wydatków dotyczących wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, w szczególności na zakup środków trwałych, urządzeń, maszyn, w tym środków niezbędnych do zapewnienia zgodności stanowiska pracy z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz wymaganiami ergonomii,
 - c) wskazanie kwoty podatku VAT, w przypadku gdy wnioskodawca nie jest podatnikiem VAT.
16. W przypadku uwzględnienia przez beneficjenta wniosku o udzielenie refundacji zawiera on umowę z pracodawcą. Umowa określa warunki wydatkowania i rozliczenia środków, w tym uwzględnia pkt 17 i 19 niniejszych Zaleceń.
17. Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy jest dokonywana na podstawie rozliczenia przedkładanego przez pracodawcę, potwierdzonego dokumentami księgowymi, np. fakturami. Pracodawca otrzymuje refundację ze środków EFS:
- a) w kwocie netto, tj. bez podatku VAT, w przypadku, gdy jest podatnikiem VAT,
 - b) w kwocie brutto, tj. z podatkiem VAT, w przypadku, gdy nie jest podatnikiem VAT.
18. Schemat wypłaty refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy w projekcie konkursowym stanowi załącznik nr 3b do niniejszych Zaleceń.
19. W ramach końcowego rozliczenia umowy z pracodawcą, który otrzymał refundację w kwocie brutto, beneficjent sprawdza jego status jako podatnika VAT na Portalu Podatkowym Ministerstwa Finansów <http://www.finanse.mf.gov.pl/web/wp/pp>. Jeżeli nastąpiła zmiana i pracodawca posiada status podatnika VAT, pracodawca jest zobowiązany do zwrotu podatku VAT wykazanego na dokumentach księgowych załączonych do rozliczenia, o którym mowa w pkt 17, w terminie wskazanym w wezwaniu przez beneficjenta.

IV. INNE PROJEKTY KONKURSOWE DOTYCZĄCE WSPARCIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

1. Do innych projektów, których celem jest wsparcie przedsiębiorczości zaliczyć należy projekty wdrażane w:
 - a) PI 8v, w ramach którego przewidziano wsparcie pracowników wspomagające proces zmiany w postaci outplacement'u. Jedną z

oferowanych form wsparcia może być wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej połączone ze wsparciem pomostowym o charakterze doradczo-szkoleniowym oraz w postaci finansowej. Wsparcie jest udzielane na zasadach określonych w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020*;

- b) PI 9v, w ramach którego przewidziano wsparcie ekonomii społecznej realizowane przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej. Podejmowane działania to, m.in. tworzenie miejsc pracy w nowo tworzonych i istniejących PS (z możliwością przyznawania im dotacji oraz wsparcia pomostowego w formie finansowej). Do tego typu projektów zastosowanie mają *Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*.

2. Przy przyznawaniu wsparcia w postaci środków finansowych, o którym mowa w pkt 1, w zakresie rozliczania podatku VAT, stosuje się zasady określone w pkt III.1 niniejszych Zaleceń.

Opracowano w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju w Departamencie Europejskiego Funduszu Społecznego.